కృష్ణ యజుర్వేదీయ తైత్తిరీయ సంహితా

॥అథ పఞ్చమ కాణ్డే సప్తమః ప్రశ్నః॥

హరిః ఓమ్॥ యో వా అయథాదేవతమగ్నిం చినుత ఆ దేవతాభ్యో వృశ్చ్యతే పాపీయాన్భవతి యో యథాదేవతం న దేవతాభ్య ఆ వృశ్చ్యతే వసీయాన్భవత్యాగ్నేయ్యా గాయత్రియా ప్రథమాం చితిమభి మృశేత్త్రిష్టుభా ద్వితీయాం జగత్యా తృతీయామనుష్టుభా చతుర్థీం పఙ్క్త్యా పఞ్చమీం యథాదేవతమేవాగ్నిం చినుతే న దేవతాభ్య ఆ వృశ్చ్యతే వసీయాన్భవతీడాయై వా ఏషా విభక్తిః పశవ ఇడా పశుభిరేనం [౧] చినుతే యో వై ప్రజాపతయే ప్రతిప్రోచ్యాగ్నిం చినోతి నాఽఽర్తిమార్ఛత్యశ్వావభితస్తిష్ఠేతాం కృష్ణ ఉత్తరతః శ్వేతో దక్షిణస్తావాలభ్యేష్టకా ఉప దధ్యాదేతద్వై ప్రజాపతే రూపం ప్రాజాపత్యోఽశ్వః సాక్షాదేవ ప్రజాపతయే ప్రతిప్రోచ్యాఽగ్నిం చినోతి నాఽఽర్తిమార్ఛత్యేతద్వా అహ్నో రూపం యచ్ఛ్వేతోఽశ్వో రాత్రియై కృష్ణ ఏతదహ్నో [౨] రూపం యదిష్టకా రాత్రియై పురీషమిష్టకా ఉపధాస్యఞ్ఛ్వేతమశ్వమభి మృశేత్పురీషముపధాస్యన్కృష్ణమహోరాత్రాభ్యామేవైనం చినుతే హిరణ్యపాత్రం మధోః పూర్ణం దదాతి మధవ్యోఽసానీతి సౌర్యా చిత్రవత్యావేక్షతే చిత్రమేవ భవతి మధ్యన్దినేఽశ్వమవ ఘ్రాపయత్యసౌ వా ఆదిత్య ఇన్ద్ర ఏష ప్రజాపతిః ప్రాజాపత్యోఽశ్వస్తమేవ సాక్షాదృధ్నోతి॥[3]

ఏనమేతదహ్నోఽష్టాచత్వారిగ్ంశచ్చ||**5.7.1**||

త్వామగ్నే వృషభం చేకితానం పునర్యువానం జనయన్నుపాగామ్। అస్థూరి ణో గార్హపత్యాని సన్తు తిగ్మేన నో బ్రహ్మణా సగ్ం శిశాధి॥ పశవో వా ఏతే

యదిష్టకాశ్చిత్యాశ్చిత్యామృషభముప దధాతి మిథునమేవాఽస్య తద్యజ్ఞే కరోతి ప్రజననాయ తస్మాద్యూథేయూథ ఋషభః॥ సంవత్సరస్య ప్రతిమాం యాం త్వా రాత్ర్యుపాసతే। ప్రజాగ్ం సువీరాం కృత్వా విశ్వమాయుర్వ్యశ్నవత్॥ ప్రాజాపత్యా- [౪] మేతాముప దధాతీయం వావైషైకాష్టకా యదేవైకాష్టకాయామన్నం క్రియతే తదేవైతయావ రున్ధ ఏషా వై ప్రజాపతేః కామదుఘా తయైవ యజమానోఽముష్మింల్లోకేఽగ్నిం దుహే యేన దేవా జ్యోతిషోర్ధ్వా ఉదాయన్ యేనాఽఽదిత్యా వసవో యేన రుద్రాః। యేనాఽఙ్గిరసో మహిమానమానశుస్తేనైతు యజమానః స్వస్తి॥ సువర్గాయ వా ఏష లోకాయ [౫] చీయతే యదగ్నిర్యేన దేవా జ్యోతిషోర్ధ్వా ఉదాయన్నిత్యుఖ్యగ్ం సమిన్ధ ఇష్టకా ఏవైతా ఉప ధత్తే వానస్పత్యాః సువర్గస్య లోకస్య సమష్ట్యై శతాయుధాయ శతవీర్యాయ శతోతయేఽభిమాతిషాహే। శతం యో నః శరదో అజీతానిన్ద్రో నేషదతి దురితాని విశ్వా॥ యే చత్వారః పథయో దేవయానా అన్తరా ద్యావాపృథివీ వియన్తి। తేషాం యో అజ్యానిమజీతిమావహాత్తస్మై నో దేవాః [౬] పరి దత్తేహ సర్వే॥ గ్రీష్మో హేమన్త ఉత నో వసన్తః శరద్వర్షాః సువితం నో అస్తు। తేషామృతూనాగ్ం శతశారదానాం నివాత ఏషామభయే స్యామ॥ ఇదువత్సరాయ పరివత్సరాయ సంవత్సరాయ కృణుతా బృహన్నమః। తేషాం వయగ్ం సుమతౌ యజ్ఞియానాం జ్యోగజీతా అహతాః స్యామ॥ భద్రాన్నః శ్రేయః సమనైష్ట దేవాస్త్వయాఽవసేన సమశీమహి త్వా। స నో మయోభూః పితో [౭] ఆ విశస్వ శం తోకాయ తనువే స్యోనః॥ అజ్యానీరేతా ఉప దధాత్యేతా వై దేవతా అపరాజితాస్తా ఏవ ప్ర విశతి నైవ జీయతే బ్రహ్మవాదినో వదన్తి యదర్ధమాసా మాసా ఋతవః సంవత్సర ఓషధీః పచన్త్యథ కస్మాదన్యాభ్యో దేవతాభ్య ఆగ్రయణం నిరుప్యత ఇత్యేతా హి తద్దేవతా ఉదజయన్ యదృతుభ్యో నిర్వపేద్దేవతాభ్యః సమదం దధ్యాదాగ్రయణం నిరుప్యైతా ఆహుతీర్జుహోత్యర్ధమాసానేవ మాసానృతూన్థ్సంవత్సరం ప్రీణాతి న దేవతాభ్యః సమదం దధాతి భద్రాన్నః శ్రేయః సమనైష్ట దేవా ఇత్యాహ

హుతాద్యాయ యజమానస్యాఽపరాభావాయ॥[౧]
ప్రాజాపత్యాం లోకాయ దేవాః పితో దధ్యాదాగ్రయణం పఞ్చవిగ్ం శతిశ్చ||**5.7.2**||

ఇన్ద్రస్య వజ్రోఽసి వార్త్రఘ్నస్తనూపా నః ప్రతిస్పశః। యో నః పురస్తాద్దక్షిణతః పశ్చాదుత్తరతోఽఘాయురభిదాసత్యేతగ్ం సోఽశ్మానమృచ్ఛతు॥ దేవాసురాః సంయత్తా ఆసన్తేఽసురా దిగ్భ్య ఆఽబాధన్త తాన్దేవా ఇష్వా చ వజ్రేణ చాఽపాఽనుదన్త యద్వజ్రిణీరుపదధాతీష్వా చైవ తద్వజ్రేణ చ యజమానో భ్రాతృవ్యానప నుదతే దిక్షూప [౬] దధాతి దేవపురా ఏవైతాస్తనూపానీః పర్యూహతేఽగ్నావిష్ణూ సజోషసేమా వర్ధన్తు వాం గిరః। ద్యుమ్నైర్వాజేభిరా గతమ్॥ బ్రహ్మవాదినో వదన్తి యన్న దేవతాయై జుహ్వత్యథ కిన్దేవత్యా వసోర్ధారేత్యగ్నిర్వసుస్తస్యైషా ధారా విష్ణుర్వసుస్తస్యైషా ధారాఽఽగ్నావైష్ణవ్యర్చా వసోర్ధారాం జుహోతి భాగధేయేనైవైనౌ సమర్ధయత్యథో ఏతా [౧౦] మేవాఽఽహుతిమాయతనవతీం కరోతి యత్కామ ఏనాం జుహోతి తదేవాఽవ రున్ధే రుద్రో వా ఏష యదగ్నిస్తస్యైతే తనువౌ ఘోరాఽన్యా శివాఽన్యా యచ్ఛతరుద్రీయం జుహోతి యైవాఽస్య ఘోరా తనూస్తాం తేన శమయతి యద్వసోర్ధారాం జుహోతి యైవాఽస్య శివా తనూస్తాం తేన ప్రీణాతి యో వై వసోర్ధారాయై [౧౧] ప్రతిష్ఠాం వేద ప్రత్యేవ తిష్ఠతి యదాజ్యముచ్ఛిష్యేత తస్మిన్బ్రహ్మౌదనం పచేత్తం బ్రాహ్మణాశ్చత్వారః ప్రాఽశ్నీయురేష వా అగ్నిర్వైశ్వానరో యద్బ్రాహ్మణ ఏషా ఖలు వా అగ్నేః ప్రియా తనూర్యద్వైశ్వానరః ప్రియాయామేవైనాం తనువాం ప్రతి ష్ఠాపయతి చతస్రో ధేనూర్దద్యాత్తాభిరేవ యజమానోఽముష్మింల్లోకేఽగ్నిం దుహే॥[౧౨]
ఉపైతాం ధారాయై షట్చత్వారిగ్ంశచ్చ||**5.7.3**||

చిత్తిం జుహోమి మనసా ఘృతేనేత్యాహాఽదాభ్యా వై నామైషాఽఽహుతిర్వైశ్వకర్మణీ నైనం

చిక్యానం భ్రాతృవ్యో దభ్నోత్యథో దేవతా ఏవాఽవ రున్ధేఽగ్నే తమద్యేతి పఙ్క్త్యా జుహోతి
పఙ్క్త్యాఽఽహుత్యా యజ్ఞముఖమా రభతే సప్త తే అగ్నే సమిధః సప్త జిహ్వా ఇత్యాహ
హోత్రా ఏవాఽవ రున్ధేఽగ్నిర్దేవేభ్యోఽపాక్రామద్భాగధేయ- [౧౩] మిచ్ఛమానస్తస్మా
ఏతద్భాగధేయం ప్రాఽయచ్ఛన్నేతద్వా అగ్నేరగ్నిహోత్రమేతర్హి ఖలు వా ఏష జాతో
యర్హి సర్వశ్చితో జాతాయైవాఽస్మా అన్నమపి దధాతి స ఏనం ప్రీతః ప్రీణాతి
వసీయాన్భవతి బ్రహ్మవాదినో వదన్తి యదేష గార్హపత్యశ్చీయతేఽథ
క్వాఽస్యాఽఽహవనీయ ఇత్యసావాదిత్య ఇతి బ్రూయాదేతస్మిన్హి సర్వాభ్యో దేవతాభ్యో
జుహ్వతి [౧౪] య ఏవం విద్వానగ్నిం చినుతే సాక్షాదేవ దేవతా ఋధ్నోత్యగ్నే యశస్విన్
యశసేమమర్పయేన్ద్రావతీమపచితీమిహాఽఽ వహ। అయం మూర్ధా పరమేష్ఠీ సువర్చాః
సమానానాముత్తమశ్లోకో అస్తు॥ భద్రం పశ్యన్త ఉప సేదురగ్రే తపో దీక్షామృషయః
సువర్విదః। తతః క్షత్రం బలమోజశ్చ జాతన్తదస్మై దేవా అభి సం నమన్తు॥ ధాతా విధాతా
పరమో- [౧౫] త సన్దృక్ప్రజాపతిః పరమేష్ఠీ విరాజా। స్తోమాశ్ఛన్దాగ్ంసి నివిదో మ
ఆహురేతస్మై రాష్ట్రమభి సం నమామ॥ అభ్యావర్తధ్వముప మేత సాకమయగ్ం
శాస్తాఽధిపతిర్వో అస్తు। అస్య విజ్ఞానమను సగ్ం రభధ్వమిమం పశ్చాదను జీవాథ సర్వే॥
రాష్ట్రభృత ఏతా ఉపదధాత్యేషా వా అగ్నేశ్చితీ రాష్ట్రభృత్తయైవాఽస్మిన్రాష్ట్రం దధాతి
రాష్ట్రమేవ భవతి నాఽస్మాద్రాష్ట్రం భ్రగ్ంశతే॥[౧౬]

భాగధేయం జుహ్వతి పరమా రాష్ట్రం దధాతి సప్త చ||**5.7.4**||

యథా వై పుత్రో జాతో మ్రియత ఏవం వా ఏష మ్రియతే యస్యాఽగ్నిరుఖ్య ఉద్వాయతి
యన్నిర్మన్థ్యం కుర్యాద్వి ఛిన్ద్యాద్భ్రాతృవ్యమస్మై జనయేథ్స ఏవ పునః పరీధ్యః
స్వాదేవైనం యోనేర్జనయతి నాఽస్మై భ్రాతృవ్యం జనయతి తమో వా ఏతం గృహ్ణాతి
యస్యాఽగ్నిరుఖ్య ఉద్వాయతి మృత్యుస్తమః కృష్ణం వాసః కృష్ణా ధేనుర్దక్షిణా తమస్మై-

[౧౭] వ తమో మృత్యుమప హతే హిరణ్యం దదాతి జ్యోతిర్వై హిరణ్యం జ్యోతిషైవ
తమోఽప హతేఽథో తేజో వై హిరణ్యం తేజ ఏవాఽఽత్మన్ధత్తే సువర్ణ ఘర్మః స్వాహా
సువర్ణాఽర్కః స్వాహా సువర్ణ శుక్రః స్వాహా సువర్ణ జ్యోతిః స్వాహా సువర్ణ సూర్యః
స్వాహాఽర్కో వా ఏష యదగ్నిరసావాదిత్యో [౧౮] ఽశ్వమేధో యదేతా
ఆహుతీర్జుహోత్యర్కాశ్వమేధయోరేవ జ్యోతీగ్ంషి సం దధాత్యేష హ త్వా అర్కాశ్వమేధీ
యస్యైతదగ్నౌ క్రియత ఆపో వా ఇదమగ్రే సలిలమాసీథ్స ఏతాం ప్రజాపతిః ప్రథమాం
చితిమపశ్యత్తాముపాఽధత్త తదియమభవత్తం విశ్వకర్మాఽబ్రవీదుప త్వాఽఽయానీతి నేహ
లోకోఽస్తీత్య- [౧౯] బ్రవీథ్స ఏతాం ద్వితీయాం చితిమపశ్యత్తాముపాఽధత్త
తదన్తరిక్షమభవథ్స యజ్ఞః ప్రజాపతిమబ్రవీదుప త్వాఽఽయానీతి నేహ లోకోఽస్తీత్యబ్రవీథ్స
విశ్వకర్మాణమబ్రవీదుప త్వాఽయానీతి కేన మోపైష్యసీతి దిశ్యాభిరిత్యబ్రవీత్తం
దిశ్యాభిరుపైత్తా ఉపాఽధత్త తా దిశో- [౨౦] ఽభవన్థ్స పరమేష్ఠీ ప్రజాపతిమబ్రవీదుప
త్వాఽయానీతి నేహ లోకోఽస్తీత్యబ్రవీథ్స విశ్వకర్మాణం చ యజ్ఞం చాబ్రవీదుప
వామాఽయానీతి నేహ లోకోఽస్తీత్యబ్రూతాగ్ం స ఏతాం తృతీయాం
చితిమపశ్యత్తాముపాఽధత్త తదసావభవథ్స ఆదిత్యః ప్రజాపతిమబ్రవీదుప త్వా- [౨౧]
ఽఽయానీతి నేహ లోకోఽస్తీత్యబ్రవీథ్స విశ్వకర్మాణం చ యజ్ఞం చాబ్రవీదుప వామాయానీతి
నేహ లోకోఽస్తీత్యబ్రూతాగ్ం స పరమేష్ఠినమబ్రవీదుప త్వాఽఽయానీతి కేన మోపైష్యసీతి
లోకం పృణయేత్యబ్రవీత్తం లోకం పృణయోపైత్తస్మాదయాతయామ్నీ లోకం
పృణాఽయాతయామా హ్యసా- [౨౨] వాదిత్యస్తానృషయోఽబ్రువన్నుప వ ఆఽయామేతి కేన
న ఉపైష్యథేతి భూమ్నేత్యబ్రువన్తాన్ద్వాభ్యాం చితీభ్యాముపాయన్థ్స పఞ్చచితీకః
సమపద్యత య ఏవం విద్వానగ్నిం చినుతే భూయానేవ భవత్యభీమాఀల్లోకాఞ్జయతి
విదురేనం దేవా అథో ఏతాసామేవ దేవతానాగ్ం సాయుజ్యం గచ్ఛతి॥[౨౩]
తమసాఽఽదిత్యోఽస్తీతి దిశ ఆదిత్యః ప్రజాపతిమబ్రవీదుప త్వాఽసౌ పఞ్చచత్వారిగ్ంశచ్చ॥**5.7.5**॥

వయో వా అగ్నిర్యదగ్నిచిత్పక్షిణోఽశ్నీయాత్తమేవాగ్నిమద్యాదార్తిమార్ఛేథ్సంవథ్సరంవ్రతం చరేథ్సం వథ్సరగ్ం హి వ్రతం నాతి పశుర్వా ఏష యదగ్నిర్హినస్తి ఖలు వై తం పశుర్య ఏనం పురస్తాత్ప్రత్యఞ్చముపచరతి తస్మాత్పశ్చాత్ప్రాఙుపచర్య ఆత్మనోఽహిగ్ంసాయై తేజోఽసి తేజో మే యచ్ఛ పృథివీం యచ్ఛ [౨౪] పృథివ్యై మా పాహి జ్యోతిరసి జ్యోతిర్మే యచ్ఛాఽన్తరిక్షం యచ్ఛాఽన్తరిక్షాన్మా పాహి సువరసి సువర్మే యచ్ఛ దివం యచ్ఛ దివో మా పాహీత్యాహైతాభిర్వా ఇమే లోకా విధృతా యదేతా ఉపదధాత్యేషాం లోకానాం విధృత్యై స్వయమాతృణ్ణా ఉపధాయ హిరణ్యేష్టకా ఉప దధాతీమే వై లోకాః స్వయమాతృణ్ణా జ్యోతిర్హిరణ్యం యథ్స్వయమాతృణ్ణా ఉపధాయ [౨౫] హిరణ్యేష్టకా ఉపదధాతీమానేవైతాభిర్లోకాఞ్జ్యోతిష్మతః కురుతేఽథో ఏతాభిరేవాఽస్మా ఇమే లోకాః ప్ర భాన్తి యాస్తే అగ్నే సూర్యే రుచ ఉద్యతో దివమాతన్వన్తి రశ్మిభిః। తాభిః సర్వాభీ రుచే జనాయ నస్కృధి॥ యా వో దేవాః సూర్యే రుచో గోష్వశ్వేషు యా రుచః। ఇన్ద్రాగ్నీ తాభిః సర్వాభీ రుచం నో ధత్త బృహస్పతే॥ రుచం నో ధేహి [౨౬] బ్రాహ్మణేషు రుచగ్ం రాజసు నస్కృధి। రుచం విశ్యేషు శూద్రేషు మయి ధేహి రుచా రుచమ్॥ ద్వేధా వా అగ్నిం చిక్యానస్య యశ ఇన్ద్రియం గచ్ఛత్యగ్నిం వా చితమీజానం వా యదేతా ఆహుతీర్జుహోత్యాత్మన్నేవ యశ ఇన్ద్రియం ధత్త ఈశ్వరో వా ఏష ఆర్తిమార్తోర్యోఽగ్నిం చిన్వన్నధిక్రామతి తత్త్వా యామి బ్రహ్మణా వన్దమాన ఇతి వారుణ్యర్చా [౨౭] జుహుయాచ్ఛాన్తిరేవైషాఽగ్నేర్గుప్తిరాత్మనో హవిష్కృతో వా ఏష యోఽగ్నిం చినుతే యథా వై హవిః స్కన్దత్యేవం వా ఏష స్కన్దతి యోఽగ్నిం చిత్వా స్త్రియముపైతి మైత్రావరుణ్యాఽఽమిక్షయా యజేత మైత్రావరుణతామేవోపైత్యాత్మనోఽస్కన్దాయ యో వా అగ్నిమృతుస్థాం వేదర్తుర్ఋతురస్మై కల్పమాన ఏతి ప్రత్యేవ తిష్ఠతి సంవథ్సరో వా అగ్నిర్ [౨౮] ఋతుస్థాస్తస్య వసన్తః శిరో గ్రీష్మో దక్షిణః పక్షో వర్షాః పుచ్ఛగ్ం శరదుత్తరః పక్షో

హేమన్తో మధ్యం పూర్వపక్షాశ్చితయోఽపరపక్షాః పురీషమహోరాత్రాణీష్టకా ఏష వా అగ్నిర్ఋతుస్థా య ఏవం వేదర్తుర్ఋతురస్మై కల్పమాన ఏతి ప్రత్యేవ తిష్ఠతి ప్రజాపతిర్వా ఏతం జ్యైష్ఠ్యకామో న్యధత్త తతో వై స జ్యైష్ఠ్యమగచ్ఛద్య ఏవం విద్వానగ్నిం చినుతే జ్యైష్ఠ్యమేవ గచ్ఛతి॥[౨౯]

*పృథివీం యచ్ఛ యథ్స్వయమాతృణ్ణా ఉపధాయ ధేహ్యృవాఽగ్నిశ్చినుతే త్రీణి చ॥***5.7.6**॥

యదాకూతాథ్సమసుస్రోద్ధృదో వా మనసో వా సం భృతం చక్షుషో వా। తమను ప్రేహి సుకృతస్య లోకం యత్రర్షయః ప్రథమజా యే పురాణాః॥ ఏతగ్ం సధస్థ పరి తే దదామి యమావహాచ్ఛేవధిం జాతవేదాః। అన్వాగన్తా యజ్ఞపతిర్వో అత్ర తగ్గ్ స్మ జానీత పరమే వ్యోమన్॥ జానీతాదేనం పరమే వ్యోమన్దేవాః సధస్థా విద రూపమస్య। యదాగచ్ఛాత్ [30]
పథిభిర్దేవయానైరిష్టాపూర్తే కృణుతాదావిరస్మై॥ సం ప్ర చ్యవధ్వమను సం ప్ర యాతాఽగ్నే పథో దేవయానాన్కృణుధ్వమ్।అస్మిన్థ్సధస్థే అధ్యుత్తరస్మిన్విశ్వే దేవా యజమానశ్చ సీదత॥ ప్రస్తరేణ పరిధినా స్రుచా వేద్యా చ బర్హిషా। ఋచేమం యజ్ఞం నో వహ సువర్దేవేషు గన్తవే॥ యదిష్టం యత్పరాదానం యద్దత్తం యా చ దక్షిణా। త- [30]
దగ్నిర్వైశ్వకర్మణః సువర్దేవేషు నో దధత్॥ యేనా సహస్రం వహసి యేనాఽగ్నే సర్వవేదసమ్। తేనేమం యజ్ఞం నో వహ సువర్దేవేషు గన్తవే॥ యేనాఽగ్నే దక్షిణా యుక్తా యజ్ఞం వహన్త్యృత్విజః। తేనేమం యజ్ఞం నో వహ సువర్దేవేషు గన్తవే॥ యేనాఽగ్నే సుకృతః పథా మధోర్ధారా వ్యానశుః। తేనేమం యజ్ఞం నో వహ సువర్దేవేషు గన్తవే॥ యత్ర ధారా అనపేతా మధోర్ఘృతస్య చ యాః। తదగ్నిర్వైశ్వకర్మణః సువర్దేవేషు నో దధత్॥[౩౨]

*ఆగచ్ఛాత్తద్వ్యానశుస్తేనేమం యజ్ఞం నో వహ సువర్దేవేషు గన్తవే చతుర్దశ చ॥***5.7.7**॥

యాస్తే అగ్నే సమిధో యాని ధామ యా జిహ్వా జాతవేదో యో అర్చిః। యే తే అగ్నే

మేడయో య ఇన్ద్వస్తేభిరాత్మానం చినుహి ప్రజానన్॥ ఉత్సన్నయజ్ఞో వా ఏష యదగ్నిః కిం వాఽహైతస్య క్రియతే కిం వా న యద్వా అధ్వర్యురగ్నేశ్చిన్వన్నన్తరేత్యాత్మనో వై తదన్తరేతి యాస్తే అగ్నే సమిధో యాని [౩౩] ధామేత్యాహైషా వా అగ్నేః స్వయఞ్చితిరగ్నిరేవ తదగ్నిఞ్చినోతి నాఽధ్వర్యురాత్మనోఽన్తరేతి చతస్ర ఆశాః ప్ర చరన్త్వగ్నయ ఇమం నో యజ్ఞం నయతు ప్రజానన్। ఘృతం పిన్వన్నజరగ్ం సువీరం బ్రహ్మ సమిద్భవత్యాహుతీనామ్॥ సువర్గాయ వా ఏష లోకాయోప ధీయతే యత్కూర్మశ్చతస్ర ఆశాః ప్ర చరన్త్వగ్నయ ఇత్యాహ [౩౪] దిశ ఏవైతేన ప్ర జానాతీమం నో యజ్ఞం నయతు ప్రజానన్నిత్యాహ సువర్గస్య లోకస్యాఽభినీత్యై బ్రహ్మ సమిద్భవత్యాహుతీనామిత్యాహ బ్రహ్మణా వై దేవాః సువర్గం లోకమాయన్ యద్బ్రహ్మణ్వత్యోపదధాతి బ్రహ్మణైవ తద్యజమానః సువర్గం లోకమేతి ప్రజాపతిర్వా ఏష యదగ్నిస్తస్య ప్రజాః పశవశ్ఛన్దాగ్ంసి రూపగ్ం సర్వాన్ వర్ణానిష్టకానాం కుర్యాద్రూపేణైవ ప్రజాం పశూఞ్ఛన్దాగ్స్యవ రున్ధేఽథో ప్రజాభ్య ఏవైనం పశుభ్యశ్ఛన్దోభ్యోఽవరుద్ధ్య చినుతే॥[౩౫]

యాన్యగ్నయ ఇత్యాహేష్టకానాగ్ం షోడశ చ||**5.7.8**||

మయి గృహ్ణామ్యగ్రే అగ్నిగ్ం రాయస్పోషాయ సుప్రజాస్త్వాయ సువీర్యాయ। మయి ప్రజాం మయి వర్చో దధామ్యరిష్టాః స్యామ తనువా సువీరాః॥ యో నో అగ్నిః పితరో హృత్స్వన్తరమర్త్యో మర్త్యాగ్ం ఆవివేశ। తమాత్మన్పరి గృహ్ణీమహే వయం మా సో అస్మాగ్ం అవహాయ పరా గాత్॥ యదధ్వర్యురాత్మన్నగ్నిమగృహీత్వాఽగ్నిం చినుయాద్యోఽస్య స్వోఽగ్నిస్తమపి [౩౬] యజమానాయ చినుయాదగ్నిం ఖలు వై పశవోఽనూప తిష్ఠన్తేఽపక్రాముకా అస్మాత్పశవః స్యుర్మయి గృహ్ణామ్యగ్రే అగ్నిమిత్యాహాఽఽత్మన్నేవ స్వమగ్నిం దాధార నాఽస్మాత్పశవోఽప క్రామన్తి బ్రహ్మవాదినో వదన్తి యన్మృచ్చాఽఽపశ్చాఽగ్నేరనాద్యమథ కస్మాన్మృదా చాఽద్భిశ్చాఽగ్నిశ్చీయత ఇతి

యదద్భిః సంయౌ- [౩౭] త్యాపో వై సర్వా దేవతా దేవతాభిరేవైనగ్ం సగ్ం సృజతి యన్మృదా చినోతీయం వా అగ్నిర్వైశ్వానరోఽగ్నిమేవ తదగ్నిం చినోతి బ్రహ్మవాదినో వదన్తి యన్మృదా చాఽద్భిశ్చాఽగ్నిశ్చీయతేఽథ కస్మాదగ్నిరుచ్యత ఇతి యచ్ఛన్దోభిశ్చినోత్యగ్నయో వై ఛన్దాగ్ంసి తస్మాదగ్నిరుచ్యతేఽథో ఇయం వా అగ్నిర్వైశ్వానరో య- [౩౮] న్మృదా చినోతి తస్మాదగ్నిరుచ్యతే హిరణ్యేష్టకా ఉప దధాతి జ్యోతిర్వై హిరణ్యం జ్యోతిరేవాఽస్మిన్దధాత్యథో తేజో వై హిరణ్యం తేజ ఏవాఽఽత్మన్ధత్తే యో వా అగ్నిగ్ం సర్వతోముఖం చినుతే సర్వాసు ప్రజాస్వన్నమత్తి సర్వా దిశోఽభి జయతి గాయత్రీం పురస్తాదుప దధాతి త్రిష్టుభం దక్షిణతో జగతీం పశ్చాదనుష్టుభముత్తరతః పఙ్క్తిం మధ్య ఏష వా అగ్నిః సర్వతోముఖస్తం య ఏవం విద్వాగ్శ్చినుతే సర్వాసు ప్రజాస్వన్నమత్తి సర్వా దిశోఽభి జయత్యథో దిశ్యేవ దిశం ప్ర వయతి తస్మాద్దిశి దిక్ప్రోతా॥[౩౯]

అపి సంయౌతి వైశ్వానరో యదేష వై పఞ్చవిగ్ంశతిశ్చ||**5.7.9**||

ప్రజాపతిరగ్నిమసృజత సోఽస్మాత్సృష్టః ప్రాఙ్ప్రాఽద్రవత్తస్మా అశ్వం ప్రత్యాస్యత్స దక్షిణాఽఽవర్తత తస్మై వృష్ణిం ప్రత్యాస్యత్స ప్రత్యఙ్ఙావర్తత తస్మా ఋషభం ప్రత్యాస్యత్స ఉదఙ్ఙావర్తత తస్మై బస్తం ప్రత్యాస్యత్స ఊర్ధ్వోఽద్రవత్తస్మై పురుషం ప్రత్యాస్యద్యత్పశుశీర్షాణ్యుపదధాతి సర్వత ఏవైన- [౪౦] మవరుధ్య చినుత ఏతా వై ప్రాణభృతశ్చక్షుష్మతీరిష్టకా యత్పశుశీర్షాణి యత్పశుశీర్షాణ్యుపదధాతి తాభిరేవ యజమానోఽముష్మింల్లోకే ప్రాణిత్యథో తాభిరేవాఽస్మా ఇమే లోకాః ప్ర భాన్తి మృదాఽభిలిప్యోప దధాతి మేధ్యత్వాయ పశుర్వా ఏష యదగ్నిరన్నం పశవ ఏష ఖలు వా అగ్నిర్యత్పశుశీర్షాణి యం కామయేత కనీయోఽస్యాన్నగ్గ్ [౪౧] స్యాదితి సంతరాం తస్య పశుశీర్షాణ్యుప దధ్యాత్కనీయ ఏవాఽస్యాఽన్నం భవతి యం కామయేత సమావదఽస్యాన్నఽగ్గ్ స్యాదితి మధ్యతస్తస్యోప దధ్యాత్సమావదేవాఽస్యాఽన్నం భవతి యం

కామయేత భూయోఽస్యాఽన్నగ్గ్ స్యాదిత్యస్తేషు తస్య వ్యూహ్యోప దధ్యాదన్తత ఏవాస్మా అన్నమవ రున్ధే భూయోఽస్యాఽన్నం భవతి॥[౪౨]
ఏవమస్యాఽన్నం భూయోఽస్యాఽన్నం భవతి||**5.7.10**||

స్తేగాన్దగ్గ్‌ష్ట్రాభ్యాం మణ్డూకాఞ్జమ్భ్యేభిరాదకాం ఖాదేనోర్జగ్ం సగ్ంసూదేనాఽరణ్యం జాంబీలేన మృదం బర్స్వేభిః శర్కరాభిరవకామవకాభిః శర్కరాముత్సాదేన జిహ్వామవక్రన్దేన తాలుగ్ం సరస్వతీం జిహ్వాగ్రేణ॥[౪౩]
స్తేగాన్ద్వావిగ్ంశతిః||**5.7.11**||

వాజగ్ం హనూభ్యామప ఆస్యేనాఽఽదిత్యాం ఛ్మశ్రుభిరుపయామమధరేణోష్ఠేన సదుత్తరేణాఽన్తరేణాఽనూకాశం ప్రకాశేన బాహ్యగ్గ్ స్తనయిత్నుం నిర్బాధేన సూర్యాగ్నీ చక్షుర్భ్యాం విద్యుతౌ కనీనకాభ్యామశనిం మస్తిష్కేణ బలం మజ్జభిః॥[౪౪]
వాజం పఞ్చవిగ్ంశతిః||**5.7.12**||

కూర్మాఞ్ఛఫైరచ్ఛలాభిః కపిఞ్జలాన్థ్సామ కుష్ఠికాభిర్జవం జఙ్ఘాభిరగదం జానుభ్యాం వీర్యం కుహాభ్యాం భయం ప్రచాలాభ్యాం గుహోపపక్షాభ్యామశ్వినావగ్ంసాభ్యామదితిగ్ం శీర్ష్ణా నిర్ఋతిం నిర్జాల్మకేన శీర్ష్ణా॥[౪౫]
కూర్మాన్త్రయోవిగ్ంశతిః||**5.7.13**||

యోక్త్రఙ్గృధ్రాభిర్యుగమానతేన చిత్తం మన్యాభిః సంక్రోశాన్ప్రాణైః ప్రకాశేన త్వచం పరాకాశేనాఽన్తరాం మశకాన్కేశైరిన్ద్రగ్గ్ స్వపసా వహేన బృహస్పతిగ్ం శకునిసాదేన రథముష్ణిహాభిః॥[౪౬]

యోక్త్రమేకవిగ్ంశతిః||**5.7.14**||

మిత్రావరుణౌ శ్రోణీభ్యామిన్ద్రాగ్నీ శిఖణ్డాభ్యామిన్ద్రాబృహస్పతీ ఊరుభ్యామిన్ద్రావిష్ణూ అష్ఠీవద్భ్యాగ్ం సవితారం పుచ్ఛేన గన్ధర్వాఞ్ఛేపేనాఽప్సరసో ముష్కాభ్యాం పవమానం పాయునా పవిత్రం పోత్రాభ్యామాక్రమణగ్గ్ స్థూరాభ్యాం ప్రతిక్రమణం కుష్ఠ ఆభ్యామ్|| [౪౭]
||**5.7.15**||

ఇన్ద్రస్య క్రోడోఽదిత్యై పాజస్యం దిశాం జత్రవో జీమూతాన్హృదయౌపశాభ్యామన్తరిక్షం పురితతా నభ ఉదర్యేణేన్ద్రాణీం ప్లీహ్నా వల్మీకాన్క్లోమ్నా గిరీన్ప్లాశిభిః సముద్రముదరేణ వైశ్వానరం భస్మనా|| [౪౮]
మిత్రావరుణావిన్ద్రస్య ద్వావిగ్ంశతిర్ద్వావిగ్ంశతిః||**5.7.16**||

పూష్ణో వనిష్ఠురన్ధాహేస్స్థూరగుదా సర్పాన్గుదాభిర్ఋతూన్పృష్టిభిర్దివం పృష్ఠేన వసూనాం ప్రథమా కీకసా రుద్రాణాం ద్వితీయాఽఽదిత్యానాం తృతీయాఽఙ్గిరసాం చతుర్థీ సాధ్యానాం పఞ్చమీ విశ్వేషాం దేవానాగ్ం షష్ఠీ|| [౪౯]
పూష్ణశ్చతుర్విగ్ంశతిః||**5.7.17**||

ఓజో గ్రీవాభిర్నిర్ఋతిమస్థభిరిన్ద్రగ్గ్ స్వపసా వహేన రుద్రస్య విచలః స్కన్ధోఽహోరాత్రయోర్ద్వితీయోఽర్ధమాసానాం తృతీయో మాసాం చతుర్థ ఋతూనాం పఞ్చమః సంవత్సరస్య షష్ఠః|| [౫౦]
ఓజోవిగ్ంశతిః||**5.7.18**||

ఆనన్దం నన్దథునా కామం ప్రత్యాసాభ్యాం భయగ్ం శితీమభ్యాం ప్రశిషం ప్రశాసాభ్యాగ్ం సూర్యాచన్ద్రమసౌ వృక్యాభ్యాగ్ శ్యామశబలౌ మతస్నాభ్యాం వ్యుష్టిగ్ం రూపేణ నిమ్రుక్తిమరూపేణ॥[౨౦]

ఆనన్దగ్ం షోడశ||**5.7.19**||

అహర్మాగ్ంసేన రాత్రిం పీవసాపో యూషేణ ఘృతగ్ం రసేన శ్యాం వసయా దూషీకాభిర్హ్రాదునిమశ్రుభిః పృష్వాం దివగ్ం రూపేణ నక్షత్రాణి ప్రతిరూపేణ పృథివీం చర్మణా ఛవీఇఛవ్యోపాకృతాయ స్వాహాఽలబ్ధాయ స్వాహా హుతాయ స్వాహా॥[౨౨]

అహరష్టావిగ్ంశతిః||**5.7.20**||

అగ్నేః పక్షతిః సరస్వత్యై నిపక్షతిః సోమస్య తృతీయాఽపాం చతుర్థ్యోషధీనాం పఞ్చమీ సంవథ్సరస్య షష్ఠీ మరుతాగ్ం సప్తమీ బృహస్పతేరష్టమీ మిత్రస్య నవమీ వరుణస్య దశమీన్ద్రస్యైకాదశీ విశ్వేషాం దేవానాం ద్వాదశీ ద్యావాపృథివ్యోః పార్శ్వం యమస్య పాటూరః॥[౨౩]

అగ్నేరేకాన్న త్రిగ్ంశత్||**5.7.21**||

వాయోః పక్షతిః సరస్వతో నిపక్షతిశ్చన్ద్రమసస్తృతీయా నక్షత్రాణాం చతుర్థీ సవితుః పఞ్చమీ రుద్రస్య షష్ఠీ సర్పాణాగ్ం సప్తమ్యర్యమ్ణోఽష్టమీ త్వష్టుర్నవమీ ధాతుర్దశమీన్ద్రాణ్యా ఏకాదశ్యదిత్యై ద్వాదశీ ద్యావాపృథివ్యోః పార్శ్వం యమ్యై పాటూరః॥[౨౪]

వాయోరష్టావిగ్ంశతిః||**5.7.22**||

పన్థామనూవృగ్భ్యాగ్ం సంతతిగ్గ్ స్నావన్యాభ్యాగ్ం శుకాన్పిత్తేన హరిమాణం యక్నా హలీక్ష్ణాన్పాపవాతేన కూశ్మాఞ్ఛకభిః శవర్తానూవధ్యేన శునో విశసనేన సర్పాంల్లోహితగన్ధేన వయాగ్ంసి పక్వగన్ధేన పిపీలికాః ప్రశాదేన॥[౫౫]

*పన్థాం ద్వావిగ్ంశతిః॥***5.7.23**॥

క్రమైరత్యక్రమీద్వాజీ విశ్వైర్దేవైర్యజ్ఞియైః సంవిదానః। స నో నయ సుకృతస్య లోకం తస్య తే వయగ్గ్ స్వధయా మదేమ॥[౫౬]

*క్రమైరష్టాదశ॥***5.7.24**॥

ద్యౌస్తే పృష్ఠం పృథివీ సధస్థమాత్మాఽన్తరిక్షగ్ం సముద్రో యోనిః సూర్యస్తే చక్షుర్వాతః ప్రాణశ్చన్ద్రమాః శ్రోత్రం మాసాశ్చాఽర్ధమాసాశ్చ పర్వాణ్యృతవోఽఙ్గాని సంవత్సరో మహిమా॥ [౫౭]

*ద్యౌః పఞ్చవిగ్ంశతిః॥***5.7.25**॥

అగ్నిః పశురాసీత్తేనాఽయజన్త స ఏతం లోకమజయద్యస్మిన్నగ్నిః స తే లోకస్తం జేష్యస్యథాఽవ జిఘ్ర వాయుః పశురాసీత్తేనాఽయజన్త స ఏతం లోకమజయద్యస్మిన్వాయుః స తే లోకస్తస్మాత్త్వాఽన్తరేష్యామి యది నాఽవజిఘ్రస్యాదిత్యః పశురాసీత్తేనాఽయజన్త స ఏతం లోకమజయద్యస్మిన్నాదిత్యః స తే లోకస్తం జేష్యసి యద్యవజిఘ్రసి॥[౫౮]

*యస్మిన్నష్టౌచ॥***5.7.26**॥

*యో వా అయథా దేవతం త్వామగ్న ఇన్ద్రస్య చిత్తిం యథావై వయో వై యదాకూతాద్ద్యౌస్తే అగ్నే మయి గృహ్ణామి ప్రజాపతిః సోఽస్మాత్థ్స్తేగాన్ వాజం కూర్మాన్ యోక్త్రం మిత్రావరుణావిన్ద్రస్య పూష్ణ ఓజ ఆనన్దమహరగ్నే ర్వాయోః పన్థాం క్రమైర్ద్యౌస్తేఽగ్నిః పశురాసీత్షడ్విగ్ంశతిః॥***26**॥

యో వా ఏవాహుతిమభవన్పృథిభిరవరుద్ధ్యానన్దమష్టాపఞ్చాశత్॥౫౦॥
యో వా అయథా దేవతం యద్యావ జిఘ్రసి॥

॥హరిః ఓమ్॥

॥శ్రీ కృష్ణార్పణమస్తు॥

॥ఇతి పఞ్చమ కాణ్డే సప్తమః ప్రశ్నః॥

॥పఞ్చమ కాణ్డః సమాప్తః॥